

Kterak naučiti.....čárku před *nebo* v souvětí

Algoritmus

1. v souvětí podřadném

- spojka *nebo* spojuje vedlejší věty stejného druhu, které závisí stejným způsobem na větě řídící a jsou (třeba jen potenciálně) uvozeny stejnou nebo synonymní podřadící spojkou, tj. vyjadřuje slučovací poměr mezi vedlejšími větami téhož druhu stejným způsobem závislými (pokud se jedná o řetěz více jak dvou vedlejších vět, spojkou *nebo* většinou vynecháváme a požíjeme ji až před posledním členem řetězu; chceme-li se přesvědčit, že ony VV k sobě skutečně patří, doplníme si před každou touž spojkou podřadící a prověříme možnost doplnit mezi ony stejné vedlejší věty spojkou *nebo* bez změny smyslu) → **čárka se nepíše**

Povídali, že si to řeknou mezi sebou, poradí se s rodiči nebo se zeptají na názor pana faráře.

Povídali, že si to řeknou mezi sebou, (že) se poradí s rodiči nebo (že) se zeptají na názor pana faráře. (= Hledali různé způsoby, jak získat poradní hlas, alternativní názor.)

Zavolejte zřízenci, který měl tehdy hrochy trvale na starosti nebo tím byl alespoň ředitelem zoo pověřen. (tj. zřízenci nějak, plně nebo alespoň minimálně poučenému)

2. v souvětí souřadném

- věty hlavní jsou v poměru slučovacím → **čárka se nepíše**; klade se důraz na relativní rovnocennost alternace jednotlivých členů výčtu, je případně možno doplnit další
 - věty jsou k sobě volně přiřazeny (juxtaponovány) a formálně je možné mezi nimi spojkou *nebo* vynechat
*Do druhého patra vyjedte výtahem nebo (případně) klidně vyběhněte pěšky.
Hned mu nadávala do hlupáků, hned se vášnivě plazila u jeho nohou nebo hystericky prolévala potoky slz.*
 - věty hlavní vyjadřují pouhou alternativu
*Nezdá se, že by se měl strýc Chrobák k odchodu, přestalo mu chutnat nebo se nasytil svých osobitých anekdot. (Strýc Chrobák má prostě hroší kůži.)
Buď zajdeme ráno na ryby nebo vyrazíme do lesa na houby. (Je hřích v tak krásném počasí sedět u počítače.)*
- věty hlavní jsou v jiném poměru → **čárka se píše**
 - věty jsou v poměru stupňovacím (lze doplnit typické spojovací výrazy tohoto poměru: *dokonce, dokonce, navíc*)
Lvi se procházeli na slunci, vytavovali svou srst saharskému slunci, nebo dokonce bravurně pózovali překvapeným návštěvníkům safari.
 - věty hlavní jsou v poměru vylučovacím
*Buď si uklidíš, nebo odepnu řemen.
Zajdi k věštkyňe, nebo zase proděláš ve sportce kalhoty.
Odprosíte maminku, nebo se se zlou potážete.*

